

VANDFORSAMLINGSHUS

SAMMEN OM HVERDAGENS VAND
SOM FORUDSÆTNING FOR AT BO SMÅT

CLARA HØEG & SOFIE NAVER MARKUSSEN

INDHOLD • OVERBLIK

AFSÆT • SAMMEN OM HVERDAGENS VAND

AFSÆT • PROLOG	7
PROBLEMFELT • BOLIG	9
PROBLEMFELT • VAND	11
VISION • VANDFORSAMLINGSHUS	13

STED • DEN GAMLE SYDHAVN

STED • DEN GAMLE SYDHAVN	17
STED • BOLIGTYPOLOGIER	23
STED • AKTØRER FRA SELVBYG STEJLEPLADSEN	28
STED • AKTØRER FRA HAVEFORENING	29
STED • AKTØRER FRA HUSBÅDE	30
STED • FORSAMLINGSTYPOLOGIER	33

SITE • BÅDEHAVNSGADE 44

SITE • PLACERING	41
SITE • NABOER	49

PROJEKT • VANDFORSAMLINGSHUS

PROJEKT • VANDFORSAMLINGSHUS	55
RUMPROGRAM	54
AFLEVERING	56

KILDER

KILDER • LITTERATUR	58
KILDER • FOTO & ILLUSTRATIONER	59

CLARA ALEXANDRA HØEG 140195 • SOFIE NAVER MARKUSSEN 140231

DET KONGELIGE AKADEMI • INSTITUT FOR BYGNINGSKUNST & TEKNOLOGI
BOSÆTNING ØKOLOGI TEKTONIK • AFGANGSPROGRAM FORÅR 2021
VEJLEDERE • ANITA KRAK LIND HOLM & ULRIK STYLSVIG MADSEN

PROGRAMMET ARBEJDER MED FØLGENDE AF FN'S VERDENSMÅL OG DELMÅL

FIGUR 1-7

Vandets flydende, flygtige, forbindende karakter
FIGUR 8

AFSÆT • PROLOG

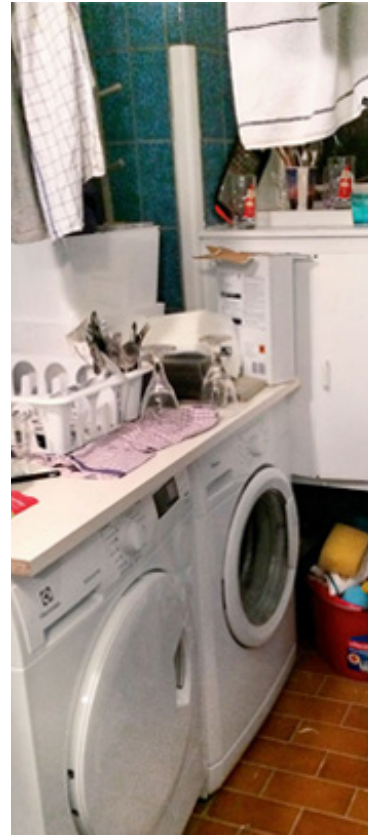
Fremtiden kalder på, at flere må bo småt. For at skabe rammerne om at kunne bo småt, må de af hverdagens aktiviteter, som kan deles, flyttes ud af den lille bolig.

Hverdagens vand fylder, når du bor småt. Det er, når der skal bades, mens en anden måske er på toilettet, når vasketøjet hober sig op, skal sorteres, vaskes og tørres, når det rene tøj igen skal sorteres og på plads, når der skal laves mad og vaskes op.

Vi vil skabe et sted, hvor vi er sammen om hverdagens vand, som forudsætning for at bo småt.

Vi vil skabe et sted, hvor vand bliver et fællesskabende samlingspunkt i hverdagen.

Vi vil skabe et vandforsamlingshus, der vokser ud af sin nære kontekst i Københavns gamle Sydhavn.

PROBLEMFELT • BOLIG

"LAD OS GØRE DET ATTRAKTIVT AT BO SMÅT"

Verden er midt i en global urbanisering. Et forhold, som ifølge FN betyder, at to ud af tre af verdens befolkning i 2050 vil bo i byerne (Damsgaard 2016).

Vi må ændre den måde, vi bygger byer (FN verdensmål 11). Vi må ændre den måde, vi bor på i byerne (ibid.). Vi står overfor at skulle bo flere på færre kvadrater. At bo bæredygtigt i storbyen kalder på at bo småt.

Paradoksalt bygges der i København flere store boliger og få små boliger. Ifølge Dansk Byggeri er der fra 2010 til 2020 bygget omkring 24.000 nye boliger i Københavns Kommune, men fordelingen er således: "Næsten to ud af tre af de nye boliger er på 100 kvadratmeter eller derover, mens mindre boliger på under 75 kvadratmeter kun udgør syv procent af stigningen." (Dansk Byggeri 2020). Strategisk synes den politiske boligplanlægning sådan at stå i kontrast til et stigende behov for at bo småt.

At bo småt er mere end et politisk anliggende. Det rækker ind i det menneskelige levede liv. I en undersøgelse om danskernes forhold til at bo bæredygtigt af Bolius og Realdania (Videncenteret Bolius 2019), finder 46 procent det "at bo mindre", som det sværeste at ændre på.

Når det at bo mindre bliver op til den enkelte, kan det synes uoverkommelig, næsten uløseligt, fordi det bliver den enkelte, der må reducere og minimere sine behov i boligen. Det at bo mindre skal ikke løses inde fra boligen. Det at bo mindre skal løftes udenfor den enkelte lille bolig. Vi må samle de bobehov, som vi kan dele og være fælles om. Vi må skabe de fælles forudsætninger for at bo småt.

Vi må gøre det attraktivt at bo småt.

Der er kun plads til det mest basale, når du bor småt.

FIGUR 9-11

PROBLEMFELT • VAND

"LAD OS FORBINDE MENNESKE OG VAND"

Vand er livsnødvendigt for liv på Jorden. Globalt står vi midt i en accelererende vandkrise med fatale konsekvenser for mennesker, dyr og planter. I 2030 vil al verdens ferskvand være svundet ind med 40 procent, hvis udviklingen fortsætter som hidtil (United Nations 2018).

Vandmangel er en realitet for 40 procent af verdens befolkning (European Report 2012). Verdens grundvandsdepoter tømmes to til fire gange hurtigere end de genopfyldes (United Nations 2018). Samtidig får en global befolkningstilvækst efterspørgslen på ferskvand til at stige med 35-60 procent mellem år 2000 og 2025 (European Union 2012). Konsekvenser af verdens stigende vandmangel er tab og ødelæggelse af biodiversitet (Wetlands International 2010).

Vi må reducere ubehandlet spildevand og i stedet genanvende spildevand (FN Verdensmål 6.3). Vi må indvinde ferskvand for at imødekomme vandknaphed (FN Verdensmål 6.4). Vi må genoprette vandrelaterede økosystemer (FN Verdensmål 6.6).

Nationalt har verdens vandknaphed endnu ikke ramt os i samme grad. For danskernes hverdag har det endnu ikke fået mærkbare konsekvenser. Vandet strømmer fortsat ud af vores vandhaner. Vi må påtage os vores ansvar for verdens vandkrise.

Vores villighed til at ændre vores forhold til vand i hjemmet er der. Samme undersøgelse fra før af Bolius og Realdania om at bo bæredygtigt viser, at hele 59 procent af danskerne er villige til at ændre deres vandforbrug (Videncenteret Bolius 2019).

Vand er mere end at trykke på en knap eller hive i vandhanens håndtag. Vand må opleves, fejres og værdsættes i vores hverdagsliv. Som menneskeligt livsnødvendig med sin flydende, flygtige, reflekterende, varmeledende og forbindende egenskaber.

Vi må være sammen om vand.

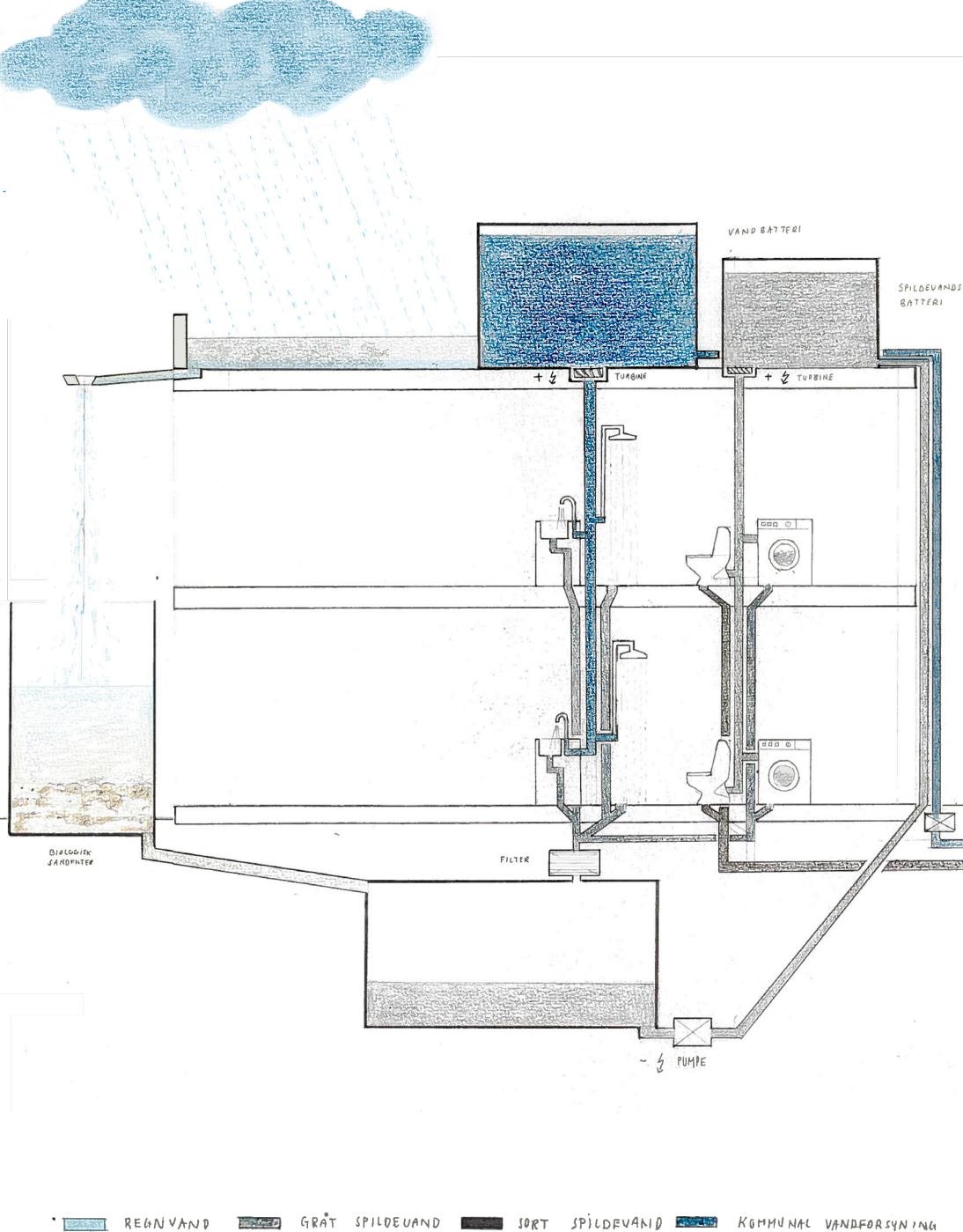

Diagram over netværk af regn-, drikke- og spildevand
FIGUR 12

VISION • VANDFORSAMLINGSHUS

"LAD OS SAMLES OM HVERDAGENS VAND"

Med afsæt i vores problemfelter vil vi her udfolde projektets vision.

Vi vil med vores projekt skabe forudsætningerne for at bo småt. Vi vil samle de bobehov, som vi kan deles om, som vi i hverdagen ikke behøver at have helt tæt på i den lille bolig, men som vi alligevel har brug for. Ved at hverdagsfunktionerne deles, skabes et potentiale for, at et fællesskab kan opstå. Vi vil skabe de fælles rammer, som understøtter hverdagslivet, når du bor småt.

Vandkrisen kalder både på en teknisk håndtering af vand og en menneskelig hverdagsforankret omgang med vand. Vi vil arbejde med vandteknologier, som opsamler regnvand, som recirkulerer spildevand, som afleder vand og etablerer vådområder. Vi vil arbejde med, hvordan håndteringen af vand både har en teknisk og en oplevelsesmæssig, sanselig, kropslig dimension. Vi vil gøre vandteknologierne arkitektoniske. Vi vil undersøge vandets tektoniske potentiale.

Vi vil skabe et sted, hvor vi er sammen om hverdagens vand, som forudsætning for at bo småt.
Et vandforsamlingshus.

Sammen om hverdagens vandaktiviteter

FIGUR 21

STED • DEN GAMLE SYDHAVN

Den Gamle Sydhavn er et spraglet tæppe sammensat af beboelse, industri, natur og vand med markante skalaspring og dramatiske overgange.

Her ligger tætpakkede haveforeninger både nord og syd for det gennemskærende jernbanespor. Her mødes store vidtrækkende naturområder med Sydhavnstippen mod syd og Stejlepladsen mod øst i dramatiske overgange med storindustri, som et gennemskærende bælte strækkende fra nord til syd.

Her opdeler Bådehavns Gades brede asfalterede vej industrien med sin store skala mod vest og tætlave selvgroede boligbebyggelser mod øst. Her er havnens vand tæt på både med Fiskerihavnen med lystbåde mod øst, sejlerforeninger mod syd og vandkanaler mod vest, som rækker ind i landet.

Det er en bydel med store kontraster, en stærk mangfoldig karakter og klare opdelte områder med hver deres særpræg, som tilsammen udgør Den Gamle Sydhavn.

Kortlægning af bolig-, erhvervs- og rekreative områder
FIGUR 22

Før en losseplads - nu fredet natur

Før fiskerindustri - nu lystbådehavn

FRA LOSSEPLADS TIL FREDET NATUR

Siden 1945 er der deponeret affald i Den Gamle Sydhavn, og hvad der historisk var vand, blev til land (Vendena 2012: 7). Affaldsdeponeringen af gamle s-tog og byggeaffald fortsatte til 1973 (ibid.). Siden da har området omkring Sydhavnstippen og Stejlepladsen ligget hen. Det har givet plads til, at selvgroet natur er skudt frem og indtager området.

Den sydlige del af Tippen og et smalt bånd langs havnen mod sydøst er fredet (Danmarks Naturfredningsforening 2021). Stejlepladsen var også fredet, men blev i 2019 affredet. Affredningen skete på baggrund af økonomisk vinding, og ikke fordi fredningsbetingelserne var kompromitterede (Keiding 2019).

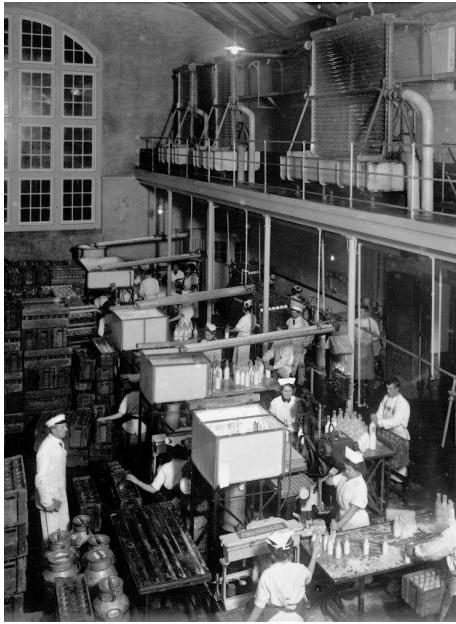
Beplantningen i naturområderne fungerer som en beskyttelsesbarriere ved at fastholde forurenet jordstøv, samtidigt med at planterne også renser forureningslagene i jorden (Vendena 2012: 7).

FRA FISKERINDUSTRI TIL LYSTBÅDEHAVN

Historisk var havnen industrihavn med fiskerindustri. I dag holder et par enkelte fiskere fortsat til i Fiskerihavnen, men de fleste både er nu lyst- eller husbåde.

Langs havnen er små selvbyggede boliger skudt frem og sejlkubber, som lystbådssejlerne er medlem af, placerer sig også her.

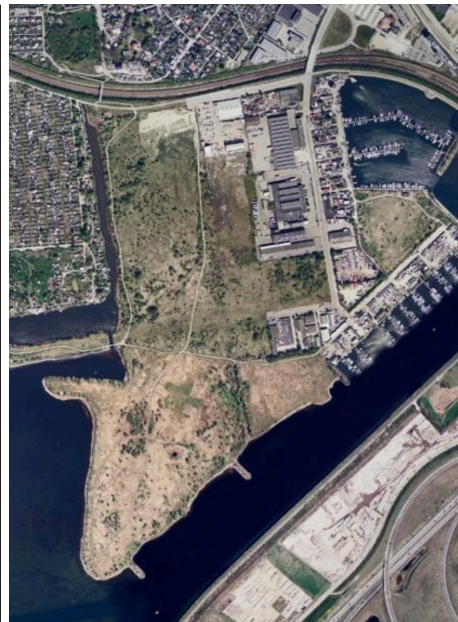
Området har forandret sig fra industrihavn til i dag at bære præg af øget fritidsbrug. Besøgende i området bruger havnen som en del af deres gåtursrute, inden de besøger naturområderne ved Stejlepladsen og Tippen.

Før et mejeri - nu et værkstedsfællesskab

Før byens yderområde - nu et kommende boligområde

FRA STORINDUSTRI TIL MIKROINDUSTRI

Det var den store industri, der prægede Sydhavnen før i tiden. I dag ses stadig de store industribygninger, men det er nu små virksomheder, der er flyttet ind og deler de store faciliteter. Erhvervsfællesskaber som BetaFactory og atelierer præger området, hvor mindre firmaer og iværksættere lejer sig ind.

Små projekter, som små plantehaver udenfor begynder at dukke op og forsøger at nedbryde den store skala. Området på bagsiden af det nord-sydgående erhvervsområde forekommer fortsat meget stort. Overgangen til det henstæde naturområde mod vest står kontrastfyldt frem.

FRA YDEROMRÅDE TIL EN DEL AF BYEN

København ekspanderer - og det samme gør boligområderne i byen. Hvad der før lå langt fra centrum, er nu en del af byen. Den Gamle Sydhavn står nu også overfor tilflytning af flere og flere beboere. En ny lokalplan for området er i høring, hvor der blandt andet planlægges etablering af boliger på den nu affredede Stejleplads.

Udover beboertilflytningen, kommer der også flere og flere besøgende til landområdet. Den Gamle Sydhavn har meget at tilbyde med skønne naturområder, bådmiljø ved havnen og enkelte små atelierer, som kan besøges eller en lille café. Området har dog kun få offentlige faciliteter, som understøtter den besøgende. Med øget tilgang af besøgende i fremtiden, ligger her et potentiale for at skabe faciliteter for offentligheden.

■ KARRÉLIGHED
 ■ HUSBÅD
 ■ KOLONIHAVEHUS
 ■ SELVBYGGER

STED • BOLIGTYPOLOGIER

Boligbebyggelsen i Den Gamle Sydhavn varierer i typologi. Her findes flere forskellige måder at bo på, alt efter om du bor i en lille karréjlighed, på husbåd, i kolonihavehus i haveforeningerne eller i en kompakt selvbygget bolig.

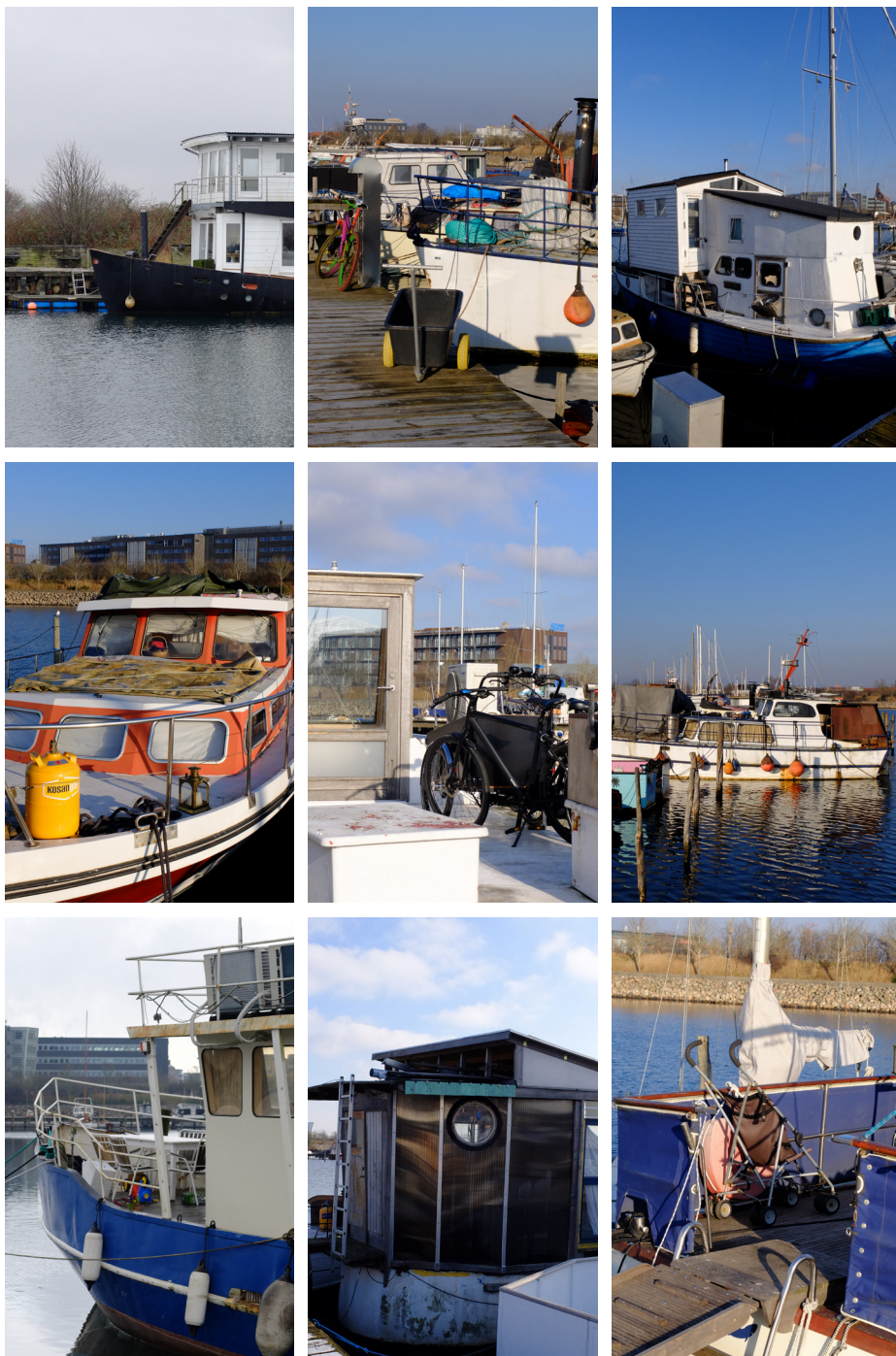
Boligtypologierne varierer fra hinanden på forskellig vis. De varierer i ejerform, hvor nogen er ejer- og andre lejeboliger. I placering, hvor husbådene ligger på vand, og hvor den lille karréjlighed lægger sig tættere på en mere bymæssig kontekst end de øvrige. De varierer i tilslutningsforhold, hvor de små karréjligheder og selvbyggerne har elforsyning, kloakering og vandtilførsel, mens husbådene og haveforeningshusene kun sæsonafhængigt har koldt vand nær boligen.

Den Gamle Sydhavn er altså præget af en variation boligtypologier, som er meget forskellige. Samtidig har boligtypologierne også markante fællesnævne.

Boligområderne er på tværs af typologi præget af tæt-lave bebyggelser. Fælles for typologierne er, at boligerne er små og kompakte. Den lille bolig er et tilvalg. Det er et tilvalg af det enkle, mere primitive liv. Her er beboerne dekoblet fra resten af byens hurtige tumult og centraliserede systemer. Samtidigt rummer denne levevis også nogle udfordringer for beboerne, idet de kun har plads til de mest basale bobehov.

Et grundlæggende fællestræk for typologierne er, at boligerne er individuelle. Boligerne har klar markering af den enkelte boligs afgrænsning. Det ses enten med hegn, hæk, vandet som afgrænsning eller en stærk facadeidentitet, der skiller sig ud fra de omkringliggende bygninger.

Diagram over boligtypologier
FIGUR 31

Husbåde fra Fiskerihavnen med selvbyggede elementer

FIGUR 32-40

Fælles for boligtypologierne er, at den lille bolig er en del af et større fællesskab indenfor sin egen typologi. For eksempel fremstår hver enkelt kolonihave stærkt individuelt, ligesom hver kolonihaveforening fremstår stærkt afgrænset. Det ses på tværs af boligtypologierne, at de er adskilte og opdelt fra hinanden. Det skaber en udfordring omkring sammenhængskraften i bydelen. Gennem interviews, vi foretog med aktører fra de forskellige boligtypologier, fremgik det, at der eksisterer en del konflikter både internt og mellem de forskellige boligområderne, særligt omkring Fiskerihavnen og Stejlepladsen.

På tværs af boligtypologierne ser vi både forskelle og ligheder i måden, der bos på. De forskellige boligtypologier peger på forskellige behov, som de er udfordret på. På tværs af typologierne viser bade-, vaske- og toiletforhold som en gennemgående udfordring.

HUSBÅD

Husbådene er kompakte boliger. De varierer i størrelse og rumlighed alt efter skibenes type, længde og dybgang. Husbåde og lystbåde ligger blandet.

Husbådernes placering på vand skaber en markant afgrænsning af boligen, samtidigt med at nærheden til nabobådene er inde for armslængde. Adgangene til skibene sker gennem fælles bådebroer, som leder en forbi alle andre skibe på vejen til egen bolig. Husbådernes beboere kobler sig til el på bådebroen ved deres liggeplads. Ligesådan sker vandtilslutning, men om vinteren er vandet lukket og vand påfyldes på dunke og fyldes på skibenes vandtanke.

Bådernes sanitære forhold varierer efter bådens udstyr, men fælles er de spildevandsudfordringer, som deles ved at ligge til i en havn. Gråt spildevand går direkte i havnen, mens sort spildevand skal deponeres på land i havnens septiktank.

Sejlkubberne er en forlængelse af husbådens boligfunktioner, der enten ikke kan håndteres eller er plads til på husbåden. De forskellige sejlkubber har forskellige faciliteter, oftest med en form for adgang til toilet, bad, fælleskøkken og vaskemaskine.

Selvbyggede boliger ved Stejlepladsen og haveforeningshuse fra H/F Musikbyen

FIGUR 41-49

SELVBYGGERBOLIG

De selvbyggede boliger er meget forskelligartede og fremstår mere eller mindre planlagt i deres udtryk. Nogle står nybyggede, mens andre tydeligt bærer præg af, at restmaterialer er brugt, når de kom for hånde og bygningen lappet hen ad vejen.

De fleste af selvbyggede boliger er koblet til kloakering, vandforsyning og el. Idet boligen er bygget af beboeren selv, er de bygget til meget individuelle behov. Boligerne fremstår da også meget individualistiske, både i byggestil, disponering og materialevalg.

De selvbyggede boliger lægger sig tæt op ad hinanden og skaber, på trods af de meget forskelligartede individuelle udtryk, en homogen oplevelse af bygningsmassen i de skarpt afgrænsede bebyggelsesområder.

Den tætte bygningsstruktur gør det svært at bygge til og forstørre boligerne. De nære udearealer er også presset på plads. Derfor kan der være et potentiale i, at nogle af de faciliteter, som kan deles flyttes ud af boligen og dermed frigiver plads i den enkeltes bolig.

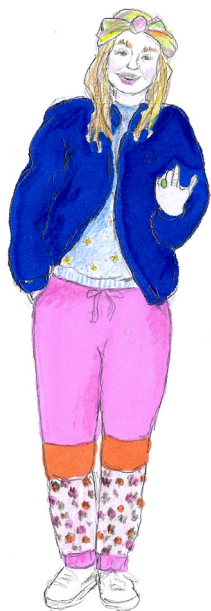
HAVEFORENINGSHUS

Haveforeningshusene lægger sig på hver sin lille frimærkegrund. Husene har et øremærket areal til have, som gør, at alle husene er små og begrænset i deres størrelse. Kolonihavegrundene er afgrænset af hæk og låger. Selv om vinteren, hvor der ingen blade er på hækene, fremstår de meget afskærmede.

Haveforeningshusene har hverken strøm eller kloakering. Den manglende strøm har flere løst, ved at opsætte solceller på tagene. Vand kan hentes fra vandposterne i de fælles stisystemer. Det er kun muligt at få koldt vand, og om vinteren er vandet lukket. Det kolde vand fra stien kan kobles på en slange og føres ind i haven, hvor planter kan vandes og et koldt skyld tages.

Haveforeningerne har ikke faciliteterne til at vaske tøj og varme bade ville have potentiale for at forlænge sæsonen, hvor haveforeningerne er i brug.

STED • AKTØRER FRA SELVBYG STEJLEPLADSEN

Malthilde flyttede til Sydhavnen for at få fred og ro. Hun bor alene, har bygget sit eget hus og har også en skurvogn tilbygget huset, som udvider boligens areal.

MATHILDE

"Jeg er ikke til alt det der med, at vi alle sammen skal have lagt fjernvarme. Det gør mig ikke noget, at strømmen går nogle gange. Sådan kan jeg li' det."

"Jeg ville bruge et vaskeri, hvis her var et. Jeg ved lige, hvad jeg kan stille dér, hvor vaskemaskinen står nu. Sådan er det, når pladsen er trang - det bare med at få al den ekstra lir ud"

Uffe er kunstner og bor til leje, men har selv dekoreret sit hus for at give det sjæl. Uffe og hans kone har et stort atelier. Da de flyttede ind, for tolv år siden, var der hverken køkken, toilet eller varme. Det har de selv bygget til løbende.

UFFE

"Fiskerne synes ikke så godt om os. De synes ikke der skal være kunstnere som os. De vil gerne have, at det kun var fiskere, som var henede ved havnen. Vi vil bare gerne have lov til at være her."

"Der er ikke noget fællessted, hvor vi mødes. Det er mere bare på vejen eller havnen. Vi kender mest vores naboer bagved, men sommerfesten kommer vi til. Det er hyggeligt, for der mødes vi alle."

FIGUR 50-51

Aktører og tilhørende citater er vores interviews med beboere fra området

STED • AKTØRER FRA HAVEFORENING

Henrik har overtaget kolonihaven efter sin far. Han er tømrer og bruger sin fritid på selv at bygge det lille hus på grunden, som trænger til en kærlig hånd. Ellers glæder han sig til at nyde det og slappe af med familien til foråret.

HENRIK

"Vi har en gammeldavs bruseniche, så kan vi få os et koldt bad af og til. Så kobler jeg vandslangen på vandhanen på stien. Ungerne elsker også at bade ude i haven om sommeren. Så koger jeg et par spande varmt vand og kaster i bassinet"

"Det kunne være godt med et varmt bad og et toilet af og til, så ville vi kunne bruge huset i flere dage i træk. Det savner min kone, når hun er her."

Julie og hendes kæreste bruger deres kolonihave året rundt, men bor her ikke. Julie er gartner, hvor der om vinteren ikke er så meget arbejde, så i stedet bruger hun den ekstra tid på planterne i kolonihaven.

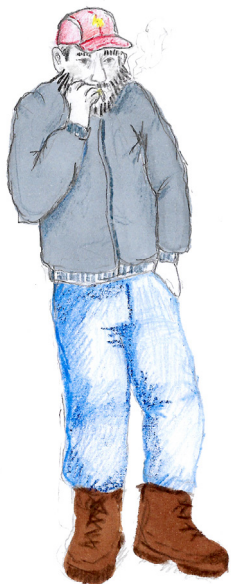
JULIE

"Her er ikke bad og toilet, men jeg kan godt lide det er småt og simpelt. Der har været snak om noget kloakering, men det er jeg ikke så meget til. Vi henter vand ved hanen ude langs stien. Der er lukket for vandet om vinteren. Men om sommeren bruger jeg mest vandet til at vande planterne."

"Der er et fælles toiletskur oppe ved Fælleshuset, men det kan jeg ikke lide at bruge, da der ofte sidder en masse mænd og drikker øl foran. Så jeg klarer mig uden, selvom det ville være rart at kunne være her i lidt længere stræk".

FIGUR 52-53

STED • AKTØRER FRA HUSBÅDE

Per bor på sit egen lille 25 fod sejlskib, men bruger lige så meget kærstens motorskib, som ligger overfor. Han er medlem og engageret i bestyrelsen i sejlklubben Trekanten nord for jernbanen. Hans kæreste er medlem i sejlklubben Vest.

PER *"Jeg går over til Trekanten, når jeg skal på toilettet. Flere sender bare lorten ud i havnen, og så bliver fiskernes vrede, og der samler sig små bunker toiletpapir på bunden. Der er pres på foreningen Vest med alle os fra Trekanten, så jeg synes ikke jeg kan bruge min kærestes adgang".*

"Hvis jeg skal sige noget, som vi godt kunne bruge, så var det altså ordentlige toiletter og bad for alle herude. Det skulle bare være offentligt, så er det lige meget, hvilken klub du kommer fra, eller om du er en af hundelufterne. Der er et stort pres på klubberne lige nu."

Thor bor med sin lille hund på husbåden og har været her de sidste 12 år. Han fik sat gang i, at der kom en vaskemaskine i hans sejlklubben SydWest, selvom det skabte uenighed mellem helårs og deltids brugere i klubben. Nu er der en maskine med poletter.

THOR *"Jeg bor og lever herude, fordi jeg ikke har råd til sådan en dyr lejlighed. Det er frihed for mig. Det og vandet, luften og Tippen. Men nu er vores bådkontrakt med Københavns Kommune genforhandlet, og alt det nye med småt bekymrer mig. At vi langsomt forsvinder, at priserne stiger og de nye naboer på Stejlepladsen kommer til at synes, at vi larmer, vores vinterpresenninger klaprer eller vi ser for rodede ud".*

"Jeg gad godt, vi havde en fælles bedding og et godt værft mellem klubberne. Så vi havde et sted, hvor vi vidste, at vi kan reparere vores både. Så kunne vi også få gang i kaffeklubben på tværs, som jeg forsøgte at starte".

FIGUR 54-55

Hildur bor på en 40 fods motorsejler med sin kæreste, datter på 2 år og store søn, som er der hver anden weekend. De er medlemmer i sejlklubben Trekanten og har boet her i 3 år.

HILDUR *"Her om vinteren henter vi vand på land og fylder på vandtanken, så kan vi få de 400 liter til at holde en måned. Når vi skal bade eller vaske bruger vi Vest, selvom vi kun er passive medlemmer. Det fungerer godt for os."*

"Jeg synes sådan et sted eller center for alle bådforeningerne herude kunne være godt. Måske en form for spisested, men egentlig vil jeg bare gerne have, at alle sammen kan være her uden al det brok, konflikter og sure gamle mænd. Jo, og så ville jeg også gerne lave yoga og komme lidt væk fra familien".

FIGUR 56

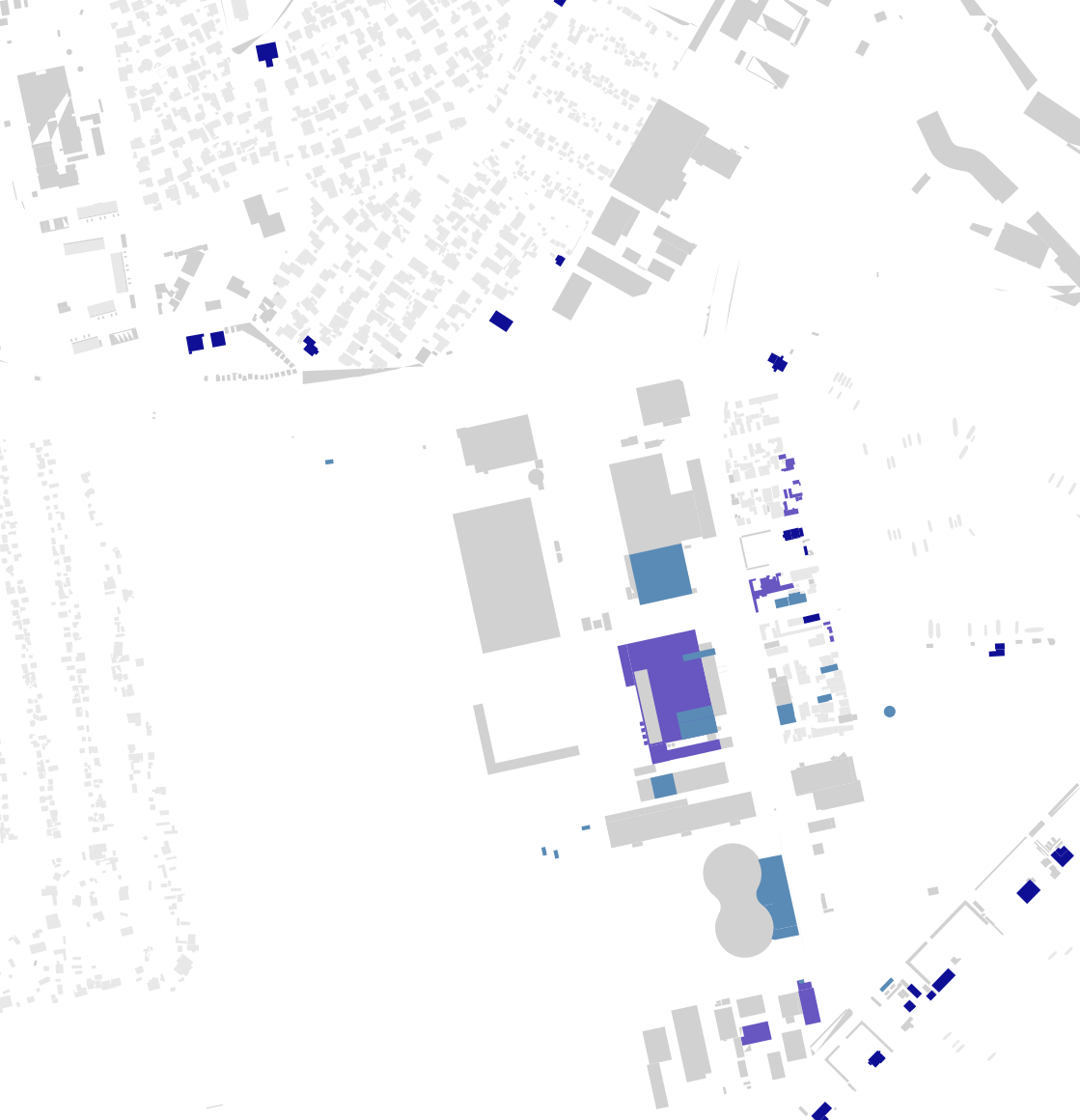
Som uddragene ovenfor af vores samtaler med beboere i Den Gamle Sydhavn, rummer livet i de små boliger både fordele og ulemper.

De peger på specifikke behov, som de enkelte aktører selv er udfordret på. Samtidigt tegner samtalerne til sammen også et billede af nogle fælles udfordringer på tværs af beboerne og boligtypologierne: at bade, at gå på toilet og at vaske tøj.

Videre går det igen i samtalerne, at der er skarpe opdelinger af beboergrupperne i den Gamle Sydhavn. For nogle er det narrativer om 'de andre', hvor konflikter på tværs af beboergrupperne beskrives. For andre er det en mere laissez faire tilgang til det, som beskrives som 'de andre samfund'.

Fælles for vores samtaler med beboerne er, at de fleste ønsker sig en fredfyldt relation på tværs. For nogle også et sted at mødes udenfor deres tilhørsforhold til sejlklubber, andelsforeninger eller haveforeninger.

Med projektet peger vi på, at et fælles mødested med placering udenfor de eksisterende beboelseområderne, kan være til at skabe et sted, hvor samvær på tværs kan opstå.

FORENING
 ARBEJDSFÆLLESKAB
 REKREATIV

Diagram over forsamlingsstypologier
FIGUR 57

STED • FORSAMLINGSTYPOLOGIER

Den lille bolig stiller krav til steder i nærmiljøet, som fungerer som en udvidelse af den lille bolig.

I analysen af boligtypologier ser vi, hvordan specifikke boligtypologier er udfordret på specifikke bobehov. Bådhusene og kolonihaveejerne har f.eks. fælles udfordringer ift. toiletforhold og bad indenfor boligen, så for at imødekomme disse behov, må det ske i nærområdet.

For med projektet, at kunne udvide og berige kontekstens allerede eksisterende forsamlingssteder, har vi kigget nærmere på de forsamlingsstypologier, som eksisterer i området.

Forsamlingsstypologierne opdeler vi i *forsamling for foreninger*, *arbejdsfællesskaber* og *rekreative forsamling*, som beskrevet nærmere på de følgende sider.

Undersøgelsen af forsamlingsstypologierne, sammenstillet med de bobehov beboerne har, peger på, at nogle af faciliteterne der efterspørges allerede findes i en eller anden grad i området. For eksempel findes der allerede værksteder og café på Trifolium. Derfor fokuserer vi med projektet ikke på disse.

Foreningerne og arbejdsfællesskaberne kræver en særlig tilknytning for, at man kan bruge faciliteterne. Kun ganske få steder kan offentligheden komme på besøg uden særlig tilknytning eller medlemskab. Vi ønsker derfor med vores projekt også at tilføje faciliteter, som henvender sig til offentligheden. Her ser vi et potentiale for at skabe et sted, hvor lokale beboere og besøgende i lokalområdet kan mødes.

VEST sejklub

SW sejklub

SYD sejklub

H/F Mozart

H/F Musikbyen

Fællestoilet H/F Musikbyen

Klatreklubben Boulders

Klatrehal Boulders

SEJLER FORENING

Sejlkubberne fungerer som en forlængelse af boligen for husbådsejeren. Her kan beboeren tage bad, vaske tøj og gå på toilettet. Samtidigt bruges klubhuset som samlingssted, hvor der holdes fællesspisninger med de andre medlemmer i foreningen. Dette skaber sammenhold blandt medlemmerne indenfor foreningerne.

Fællesskabet indenfor foreningen skaber en tilknytning til lokalområdet og giver medlemmet en identitet som 'en del af klubben'. Relationen på tværs af foreningerne bærer præg af, trods fælles interesser, at være konfliktfyldt, selvom medlemmerne også ses med folk på tværs af klubberne. Det er dog overladt mere til den enkelte.

Der er stor forskel på haveforeningernes fællesfaciliteter fra forening til forening. Nogle haveforeninger, som f.eks. H/F Havebyen Mozart er mere etablerede og har også mange helårsbeboere. Her er fjernvarme og kloakering. Foreningen har både en butik og et fælleshus, som f.eks. bruges til fester og bordtennis (Havebyen Mozart 2021).

Langt de fleste af haveforeninger er dog af langt mere primitiv karakter. Som eksempel har H/F Musikbyen ikke fjernvarme og kloakering, men kun et fælles toilet og administrationskontor (HF Musikbyen 2021). Dette tegner det generelle billede for haveforeningerne, hvor der er sparsomme fællesfaciliteter, ingen kloakering og kun koldt vand om sommeren fra fælles vandposter.

HAVEFORENING

INTERESSEFORENING

Boulders er en friklatringsforening, som holder ved Bådehavngade. Den fælles interesse for klatring samler medlemmerne, som betaler for at være en del af klubben. Ud over klatring, bruges stedet også af medlemmerne til at drikke kaffe, lave lektier og hænge ud med de andre medlemmer (Boulders CPH Sydhavn 2021).

Til forskel for haveforeningerne og bådklubberne, er det ikke din boligs lokation, som definerer det fællesskab, du er en del af her. I Boulders er det interessen for klatring, som samler medlemmerne, som kommer både fra nørområdet i Sydhavn og lokalområdet i resten af København for at klatre her.

Atelier

Sydhavn Genbrugscenter

Snedkernes baggård

Nyttehave bag Trifolium

BG44 Terrasset baggård

Trifolium

Fest på Tippen

Picnic på Tippen

Høstpicnic på Tippen

ARBEJDSFÆLLESKAB

Den gamle Trifolium bygning huser arbejdsfællesskaber. Her er både værkstedsfaciliteter og områder med kontorpladser. I nabobygningen udlejes atelier.

Sydhavn Genbrugscenter har et testlaboratorium, som iværksættere kan søge om at blive en del af. Laboratoriet er et værkstedsfællesskab, hvor der arbejdes på at skabe nye måder at genbruge affald på (Sydhavn Genbrugscenter 2021). Et snedkerværksted skaber et arbejdsfællesskab for snedkere. Her samles om de om en fælles faglighed.

Arbejdsfællesskaberne skaber relationer på tværs af erhverv. Fælles for arbejdsfællesskaberne er, at faciliteterne kun kan bruges af dem med tilknytning til fællesskaberne.

PRIVAT REKREATIV

Bag Trifolium er etableret et område med siddepladser og en mindre nyttehøve. På taget findes en tagterasse. Imellem atelierbygningen og Trifolium findes også en lille terrasseret baggård. Området lejes ud til fest, men kontorfællesskaberne bruger det også i hverdagen. Arealerne gør det muligt at mødes på tværs af arbejdsfællesskaberne. Møderne kan være af uformel karakter, men fællesnævneren er, at alle er en del af et arbejdsfællesskab.

I Trifolium ligger en café. Her kan lokale og besøgende komme på besøg og købe en kop kaffe. Her kan et uformelt møde med andre fra lokalområdet opstå.

Fælles for områderne er, at man enten skal have en særlig tilknytning til fællesskabet eller betale for at bruge faciliteterne.

OFFENTLIG REKREATIV

Sydhavnstippen og Stejlepladsens naturområder bruges både flittigt af naboløds lokale, men også af mange andre besøgende. I naturområderne er vandrestier, områder hvor får, lamaer og væddere græsser, et udkigstårn, en trampolin og en hundelufterpark. Fælles for naturområderne er, at de er offentligt tilgængelige, alle er velkomne.

Ellers er Sydhavn Genbrugscenter et af de få offentlige indendørs steder i området. De afholder forskellige workshops, debatter og undervisningsforløb for skoler. Som det eneste sted i området er der desuden offentlig adgang til et toilet.

Kort med udpegning af site
FIGUR 76

SITE • BÅDEHAVNSGADE 44

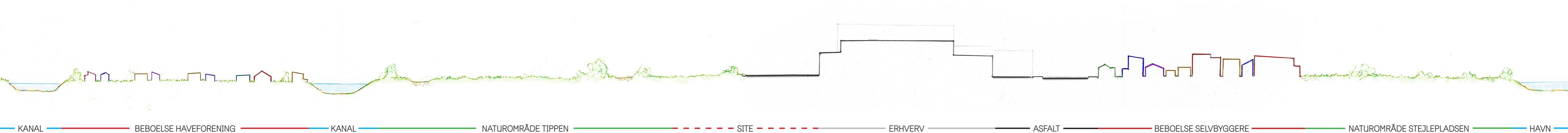
Projektets udvalgte site placerer sig med industribygningerne på den ene side og rækker ud i naturområdet på den anden side.

Den Gamle Sydhavns tætpakkede beboelsesområder placerer sig nord, vest og øst om sitet. Placeringen skaber et potentiale for et centralt placeret fælles sted. Et sted som lægger sig i midten af boligområderne. En placering udenfor boligområderne, hvor ingen hører mere til end andre. Hvor beboerne kan samles og skabe nye relationer på tværs.

Sitet ligger på bagsiden af Trifoliumbygningen og industriområdet. Området er bygget til den store industri, her findes et stort asfaltereal, som en gang har været nødvendigt som vendeplads for store maskiner og lastbiler. I dag er det de mindre erhverv, som er flyttet ind, og behovet for store asfalterede vendepladser er svundet ind. I stedet er en lille nyttehavn og et sideområde bag Trifolium flyttet ind. Området har dog fortsat karakter af at være en bagside af industrien, men rummer et potentiale for at blive et attraktivt uderum.

Sitet ligger i overgangen mellem natur og industri. Sitals landskab er præget af natur på den ene side og asfaltbelægning på den anden. Landskabet på naturområdet af sitet, består af en græseng. Der er enkelte træer og mindre beplantninger. Asfalterområdet på sitet bruges i dag til opmagasinering. Her findes gamle containere, diverse byggeaffald, opbevarede cykler og demonterede maskindele, som midlertidigt er lagt ud på asfalten.

Fra industriområdet ind mod naturområdet er opsat et hegn som, sammen med belægningens overgang til den hårde asfalt, markerer overgangen mellem de to områder. Overgangen er skarpt adskilt i dag. Med projektet ser vi et potentiale for at bløde overgangen op og række på tværs af de to kontrastfyldte landskabelige situationer.

KANAL

BEBOELSE HAVEFORENING

KANAL

NATUROMRÅDE TIPPEN

SITE

ERHVERV

ASFALT

BEBOELSE SELVBYGGERE

NATUROMRÅDE STEJLEPLADSEN

HAVN

Site set fra eng mod industri
FIGUR 85

Site set fra industri mod eng
FIGUR 86

TRIFOLIUM FRA GADE

KONTRUKTIV SYNLIGHED

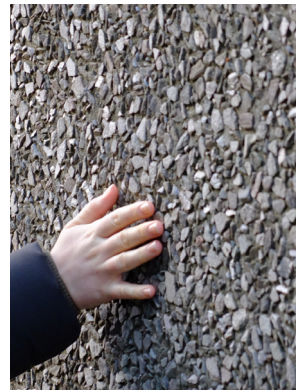
STORE RUMLIGHEDER

VASKEHAL & PASSAGE

VASKEHAL & ATELIER

RUSTIKABETON

DEN TAKTFASTE FACADE

UFORMEL SIDDEGRUPPE

INDKIG TIL ATELIER

SITE • NABOER

TRIFOLIUM

I Trifoliumsbygningen holdt det gamle mejeri ved samme navn til før i tiden. Bygningen er i nyere tid blevet opkøbt og gennemgår renovering. Under renoveringen er Trifoliums gamle visuelle identitet igen ført ind i områdets skiltning, hvor den blå farve går igen. Lokalerne lejes ud til mindre virksomheder og arbejdsfællesskaber.

Bygningernes konstruktive principper er let aflæselige i facaden, hvor betonsøjler og bjælker er synlige. Indvendigt er bygningerne præget af store rumligheder, som har kunne rumme den store industri.

VASKEHAL

Vaskehallen lægger sig i forlængelse af atelierbygningen og skaber i samspil med denne og bygningen overfor en passage. Passagen snævrer ind ved vaskehallen, som giver dynamik i bevægelsen forbi bygningerne og frem mod det område, vi har udpeget som vores site.

Bygningen bruges som vaskehal og værksted for biler. Bygningens åbninger sker gennem to porte, hvor bilerne kan køre ind på den ene side og ud på den anden. Bygningens facade har en taktil overflade med blotlagte sten i overfladen på rustikabetonen.

ATELIER

Bygningen med atelierer lægger sig mellem Trifolium og vaskehallen. Her holder mindre virksomheder og arbejdsfællesskaber til.

Bygningens facade er også i rustikabeton, som skaber sammenhæng til det omkringliggende byggeri.

Facaden er konstruktivt let aflæselig. Betonsøjler og bjælker er synlige i facaden, som skaber en takt hen over den lange facade.

ENGENS ÅBNE FLADE

MELLEM ENG OG BEBYGGELSE

BEPLANTET KANT

BETAFACTORY FÆLLESSKAB

UFORMEL SIDDEGRUPPE

UDENDØRS ARBEJDSPLADS

SELVBYGGET DRIVHUS

HØJBED MED KÅL

HØJBED MED URTER

DEN ÅBNE ENG

Landskabet ved engen er fladt. Enkelte træer placerer sig på området, som ellers er bevokset med højt græs. Græsset er nogle steder trådt ned i små stier. Langs kanten vokser krat. Området bruges i dag af hundeluftere. Udover to sæt borde og bænke tilfældigt placeret i landskabet, er her ingen bebyggelse.

Området opleves svært tilgængeligt. Det er indhegnet og en åbning i hegnet findes kun med adgang fra Tip-pens arealer mod vest. Desuden fremstår det svært at aflæse om området er privat eller offentligt tilgængeligt.

BAGSIDE UDERUM

Udeområdet bag Trifolium, atelierbygningen og vaskehallen fremstår som en tydelig bagside.

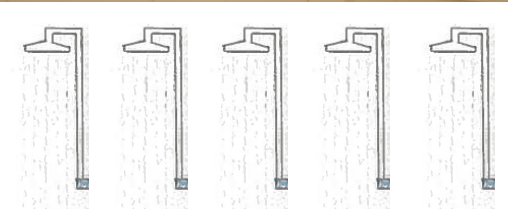
Området er belagt med asfalt og fremstår stort og ubearbejdet i en menneskelig skala.

De udendørs arealer bruges til opbevaring af materialer og udendørs arbejdspladser af midlertidige karakter.

BAGSIDE SMÅ HAVER

Den mere menneskelige skala i bearbejdningen af uderummet findes med små nyere anlagte forsøg på at indtage udearealerne.

En lille nyttehaver med et drivhus og et siddested med højbede. Området bruges af arbejdsfællesskaberne i området, men kan i princippet bruges af alle, som må komme forbi. Nedslagene er punktvis og antyder en spæd start for bagsiden kan aktiveres.

RUMPROGRAM

SITE CA. 5000 M2

BYGNING CA. 1000 M2

- Badefaciliteter
- Toiletfaciliteter
- Vaskeri

UDERUM CA. 4000 M2

- Vandsystemer til vandhåndtering
- Vandrelaterede uderum

BRUGERE 50-100 PERSONER

- Beboerbrugere
- Nærområdets brugere
- Lokalområdet brugere

PROJEKT • VANDFORSAMLINGSHUS

Vandforsamlingshuset er et sted, hvor beboere fra små boliger i Det Gamle Sydhavn er sammen om hverdagens vand, som forudsætning for at bo småt. Vandforsamlingshuset vil koble sig til en nær bymæssig kontekst ved inddrage de lokale brugere af området.

MELLEM NATUR OG BEBYGGELSE

Vandforsamlingshuset lægger sig i grænsen mellem natur og industri, mellem engen og arbejdsfællesskaber i de store industribygninger. Her ser vi et arkitektonisk potentiale for at arbejde med, hvordan vi kan skabe overgang mellem natur og bebyggelse, samt hvordan den nuværende bagsidekarakter kan bearbejdes og blive et fælleskabende samlingspunkt for Det Gamle Sydhavn.

Vi vil i nær kontekst undersøge, hvordan vandforsamlingshuset kan lægge sig i grænsen mellem natur og bebyggelse ved på en og samme tid at skabe forbindelse til naturens åbne flade og koble sig til industriens bagside.

FÆLLES FORUSÆTNINGER FOR AT BO SMÅT

Med projektet vil vi skabe de fælles rammer, som gør det attraktivt at bo småt. Fælles for de eksisterende små individualistiske boliger i Det Gamle Sydhavn er behovet for vaskeri-, toilet- og badefaciliteter. Projektet vil afsøge, hvordan vi kan skabe rammer, som gør vand til et fælleskabende samlingspunkt i hverdagen.

Vi vil i en nær kontekst undersøge, hvordan vandforsamlingshuset kan skabe rammer for fællesskaber, som rummer beboerbrugere med deres fælles udvidede behov og lokalområdets brugere.

Vi vil i en bygningsmæssige skala undersøge, hvordan hverdagens omgang med vand kan blive et samlingspunkt gennem studier af rumprogramrelaterede bebyggelser.

AFLEVERING

KONTEKST

Vi ønsker igennem en kombination af tegning og model at vise vores rumlige og planmæssige studier af vandforsamlingshuset og dets dertilhørende uderum i sin nære bymæssige kontekst.

BYGNING

Vi ønsker igennem en kombination af tegning og model at vise vores svar på et vandforsamlingshus, både i sin helhed og i udsnit, som fokuserer på udvalgte rumlige og tektoniske situationer.

Vi vil gennem et aktørperspektiv undersøge, hvilke situationer som knytter sig til brugen af vand i hverdagen. Her vil vi spørge ind til, hvordan vi kan være fælles om at vaske tøj, dele toiletfaciliteter og bade.

VANDETS TEKTONIK

Med projektet vil vi undersøge vandets tektoniske potentiale. Det vil vi gøre ved at kombinere et mere teknisk syn på vandteknologier og et mere oplevelsesmæssigt, kropsligt og sanseligt syn på omgangen med vand i hverdagen.

Vi vil i en bygningsmæssig skala og dets kobling til sin nære kontekst undersøge, hvordan vand kommer ind i bygningen, rundt i bygningen og ud af bygningen. Her vil vi undersøge vandteknologier som regnvandsopsamling, spildevandshåndtering og vandafledning.

Vi vil i en nær menneskelig skala undersøge, hvordan menneskets brug af hverdagens vand kan omsættes og arbejdes med som et tektonisk potentiale. Her vil vi spørge mere ind til menneskets oplevede kropslige og sanselige omgang med hverdagens vand.

KILDER • LITTERATUR

Boulders CPH Sydhavn (2021). Om. Hentet fra <https://www.facebook.com/BouldersCphSydhavn/> 08.02.2021

Damsgaard, P. M. (2016). Urbanisering: I 2050 vil to ud af tre bo i byer. Hentet fra <https://videnskab.dk/kultur-samfund/urbanisering-i-2050-vil-to-ud-af-tre-bo-i-byer> 04.02.2021.

European Union (2012). *European Report on Development – Confronting Scarcity: Managing water, energy and land for inclusive and sustainable growth*. European Union.

FN Verdensmål 6 (2021). Rent vand og sanitet. Hentet fra <https://www.verdensmaalene.dk/maal/6> 01.02.2021.

FN Verdensmål 11 (2021). Bæredygtige byer og lokalsamfund. Hentet fra <https://www.verdensmaalene.dk/maal/11> 01.02.2021.

Havebyen Mozart (2021). Forside. Hentet fra <http://www.havebyenmozart.dk/> 08.02.2021

HF Musikbyen (2021). Om HF-Musikbyen. Hentet fra <http://hf-musikbyen.dk/index.php/om-hf-musikbyen/foreningshuset> 08.02.2021

Keiding, M. (2019). Stejlepladsen: Fredning under pres. Arkitekten 09. Hentet fra <https://arkitektforeningen.dk/arkitekten/stejlepladsen-fredning-under-pres/> 28.01.2021.

Danmarks Naturfredningsforening (2021). Sydhavnstippen. Fredninger. Hentet fra <https://www.fredninger.dk/fredning/sydhavnstippen/> 20.01.21.

Sydhavn Genbrugscenter (2021). Testlaboratorium. Hentet fra <https://sydhavngenbrugscenter.kk.dk/testlaboratorium-0> 08.02.2021

United Nations (2018). *Water Action Decade, 2018-2028*. United Nations .

Vendena, V. S. (2012). *Plejeplan for Sydhavnstippen 2012-2022*. Partnerskabet Tippen Syder 2011-2012.

Videncenteret Bolius (2019). *Danskernes viden og interesse for at bo bæredygtigt i boligen*. Hentet fra <https://realdania.dk/nyheder/2021/01/manglende-viden-spaender-ben-for-at-bo-baeredygtigt> 01.02.2021

Wetlands International (2010). *Biodiversity loss and the global water crisis - A fact book on the links between biodiversity and water security*.

KILDER • FOTO & ILLUSTRATIONER

På opslag mere flere illustrationer, er nummereringen foretaget fra venstre mod højre.

Figur 1: [mirror.co.uk](https://www.mirror.co.uk/news/re-al-life-stories/ratcatchers-frozen-loos-what-1950s-14106958) (2019). Hentet fra <https://www.mirror.co.uk/news/re-al-life-stories/ratcatchers-frozen-loos-what-1950s-14106958> 07.02.2021

Figur 2: Morse, R. (1943). Hentet fra <https://www.gettyimages.dk/detail/news-photo/united-states-army-flying-nurses-hanging-laundry-during-news-photo/1187488441> 07.02.2021

Figur 3: Richard Dattner (1966). Hentet fra http://www.play-scapes.com/wp-content/uploads/2013/07/7.W67PG_6.6.67_DPR329291.jpg 06.02.2021

Figur 4: Allan Bovill: Glasgow Steamies (2018). Hentet fra <https://photo-networks.scot/listing/talk-of-the-steamie/> 07.02.2021

Figur 5: Ugeskriftet.dk (2018). Hentet fra <https://ugeskriftet.dk/bfl/renlighed-er-en-dyd> 06.02.2021

Figur 6: Soldiers Shower Near Eilat. Hentet fra https://www.flickr.com/photos/government_press_office/7371458130/ 06.02.2021

Figur 7: Jyllandsposten (2020). Hentet fra <https://jyllands-posten.dk/jpaarhus/silkeborg/ECE12565743/alt-skal-vaere-ved-det-gamle-paa-badeanstalten-anno-1920/> 06.02.2021

Figur 8: David Hockney (1964). Hentet fra <https://www.tate.org.uk/art/artworks/hockney-water-pouring-into-swimming-pool-santa-monica-p11378> 06.02.2021

Figur 9: CPH Village. Hentet fra <https://cphvillage.com/journal/2019/11/21/living-small-olga> 07.02.2021

Figur 10: Borgsmidt, T. Hentet fra <https://www.alt.dk/bolig/for--efter-fra-70er-radsel-til-bla-harmoni> 06.02.2021

Figur 11: CPH Village, the hub. Hentet fra <https://thehub.io/startups/cph-village> 07.02.2021

Figur 12: Markussen, S. N. (2019). Regenererende Refshaleby. Princip diagram over vandsystemer. Studieprojekt BØT, Det Kongelige Akademi 2019.

Figur 13: Dezeen, Schemata Architects (2020). Hentet fra <https://www.dezeen.com/2020/09/06/schemata-architects-sento-bathroom-renovation-tokyo-architecture/> 06.02.2021

Figur 14: Kunstcenter Silkeborg Bad (2018). Hentet fra https://www.facebook.com/silkeborgbad/photos/a.396115377199575/1241635999314171/?type=3&eid=ARD-7QMM_aREqhncgvRMApPGEZgMBFyeGTF0tArkdh2D-PN-dcb46mTm7J6rTG8pOdu0e3kCKPkfsWjOW 06.02.2021

Figur 15: TLC, Meet the Putmans (2017). Hentet fra Doing Laundry For 25 People Creates Chaos At The Laundromat | Meet the Putmans 07.02.2021

Figur 16: Sjællandsgadebadet. Hentet fra <https://kulturn.kk.dk/sj%C3%A6llandsgade-bad> 08.02.2021

Figur 17: Jyllandsposten (2020). Hentet fra <https://jyllands-posten.dk/jpaarhus/silkeborg/ECE12565743/alt-skal-vaere-ved-det-gamle-paa-badeanstalten-anno-1920/> 06.02.2021

Figur 18: Badrumsliv, imdb (2019). Hentet fra <https://www.imdb.com/title/tt9610368/mediaindex> 07.02.2021

Figur 19: Holm (2012). Hentet fra <https://sn.dk/modules/fsArticle/index.php?articleid=234819> 07.02.2021

Figur 20: Lizarra (1997). Hentet fra [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lizarra,_laneko_arropak_garbitzeko_txokoa_\(97-082\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Lizarra,_laneko_arropak_garbitzeko_txokoa_(97-082).jpg) 06.02.2021

Figur 21: Eget kort baseret på foto fra The European Space Agency. Hentet fra https://www.esa.int/ESA_Multimedia/Images/2014/04/Copenhagen 08.02.2021

Figur 22: Eget kort baseret på data fra GeoDanmark. Hentet fra <https://download.kortforsyningen.dk/content/geodanmark> 22.01.2021

Figur 23: Kgs. Enghave Lokalhistoriske Arkiv (2019). Hentet fra <https://www.sydhavnenshistorie.dk/gmedia-album/afbraending-af-sporvogne-i-aarene-1964-72/> 08.02.2021

Figur 24: Grøn Agenda Sydhavnen. Hentet fra <https://www.sydhavnstippen.dk/billeder/> 08.02.2021

Figur 25: SydVest LokalTV. Hentet fra <http://www.enghave-kanal.dk/sider/havnen.html> 07.02.2021

Figur 26: Eget foto fra Sydhavnen. Taget 26.01.2021

Figur 27: Trifolium Mælkeforsyning (1913). Hentet fra <https://kbhbilleder.dk/kbh-museum/94448> 07.02.2021

Figur 28: BetaFactory. Hentet fra <https://www.betafactory.dk/coworking> 06.02.2021

Figur 29: Kgs. Enghave Lokalhistoriske Arkiv (2018). Hentet fra <https://www.sydhavnenshistorie.dk/arrangementer/afholdt-2018/havebyen-mozart/> 07.02.2021

Figur 30: Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering. Hentet fra <http://www5.kb.dk/danmarksetfraluften/#zoom=14&lat=55.636128215816726&lng=12.53145217895508> 07.02.2021

Figur 31: Eget kort baseret på data fra GeoDanmark. Hentet fra <https://download.kortforsyningen.dk/content/geodanmark> 22.01.2021

Figur 32-40: Egne fotos fra Sydhavnen. Taget 26.01.2021 & 02.02.2021

Figur 41-49: Egne fotos fra Sydhavnen. Taget 26.01.2021 & 02.02.2021

Figur 50-51: Egne tegninger, inspireret af møder med aktører fra Sydhavnen. Tegnet 04.02.2021

Figur 52-53: Egne tegninger, inspireret af møder med aktører fra Sydhavnen. Tegnet 04.02.2021

Figur 54-55: Egne tegninger, inspireret af møder med aktører fra Sydhavnen. Tegnet 04.02.2021

Figur 56: Egen tegning, inspireret af møde med aktør fra Sydhavnen. Tegnet 04.02.2021

Figur 57: Eget kort baseret på data fra GeoDanmark. Hentet fra <https://download.kortforsyningen.dk/content/geodanmark> 22.01.2021

Figur 58-60: Egne fotos fra Sydhavnen. Taget 26.01.2021

Figur 61: NHH, H/F Mozart. Hentet fra <https://nhh.dk/haveforeningen-mozart> 07.02.2021

Figur 62-64: Egne fotos fra Sydhavnen. Taget 26.01.2021 & 02.02.2021

Figur 65: Aarhus Boulders. Hentet fra <https://migogodense.dk/nyt-fedt-koncept-i-odense-klatrehal-aabner-med-egen-cafe/> 09.02.2021

Figur 66-67: Egne fotos fra Sydhavnen. Taget 21.01.2021 & 26.01.2021

Figur 68: Keller (2020). Hentet fra <https://soundvenue.com/purchase/2020/10/jeg-er-vild-med-sydhavn-genbrugscenter-424277> 05.02.2021

Figur 69-71: Egne fotos fra Sydhavnen. Taget 21.01.2021 & 26.01.2021

Figur 72-74: Grøn Agenda Sydhavnen. Hentet fra <https://www.sydhavnstippen.dk/billeder/> 08.02.2021

Figur 75: Eget foto fra Sydhavnen. Taget 26.01.2021

Figur 76: Eget kort baseret på data fra GeoDanmark. Hentet fra <https://download.kortforsyningen.dk/content/geodanmark> 22.01.2021

Figur 77: Egen tegning. Tegnet 03.02.2021

Figur 85: Eget foto fra Sydhavnen. Taget 02.02.2021

Figur 86: Eget foto fra Sydhavnen. Taget 21.01.2021

Figur 87-95: Egne fotos fra Sydhavnen. Taget 26.01.2021 & 02.02.2021

Figur 96-104: Egne fotos fra Sydhavnen. Taget 26.01.2021 & 02.02.2021

Figur 105: Grøn Agenda Sydhavnen. Hentet fra <https://www.sydhavnstippen.dk/billeder/> 08.02.2021

Figur 106-107: Eget foto fra Sydhavnen. Taget 02.02.2021

Figur 108: The Sickles Family (2012). Hentet fra <http://thesickles.blogspot.com/2012/02/six-monkeys-in-bath-saturday-night-with.html> 09.02.2021

Figur 109: Markussen, S. N. (2019). Regenererende Refshaleby. Princip diagram over vandsystemer. Studieprojekt BØT, Det Kongelige Akademi 2019.

Figur 110: Clemmensen, J. P.. Hentet fra <https://aarhuspanorama.dk/vaskeriet-byens-hjertevarme-vaskeri/> 06.02.2021

Figur 111: Markussen, S. N. (2019). Regenererende Refshaleby. Princip diagram over vandsystemer. Studieprojekt BØT, Det Kongelige Akademi 2019.

Figur 112: Paiva, C. Hentet fra <https://www.timeout.pt/porto/pt/coisas-para-fazer/coisas-para-fazer-na-afurada> 06.02.2021

Figur 113: Markussen, S. N. (2019). Regenererende Refshaleby. Princip diagram over vandsystemer. Studieprojekt BØT, Det Kongelige Akademi 2019.

Figur 114: Badrumsliv (2019). Hentet fra <https://www.imdb.com/title/tt9610368/mediaindex> 07.02.2021

Figur 115: Eget foto fra Sydhavnen. Taget 26.01.2021

Figur 116-122: Egne tegninger, inspireret af møder med aktører fra Sydhavnen. Tegnet 04.02.2021

